

Abu Rayhon Beruniy Xorazmning qadimiy poytaxti Kot (Kat) shahrida tugʻilgan. Yoshligidanoq ilm-fanga juda qiziqqan. Ayniqsa, matematika, astronomiya, geografiya va tabiiyot fanlariga doir koʻp risolalarni oʻqib oʻrgangan. Shu bilan birga qadimgi xorazm tilini, turkiy, fors va arab tillarini puxta oʻrganib olgan. U 75 yil umr koʻrib, shu davr ichida koʻp kitob va risolalar yaratgan.

Abu Rayhon Beruniy

Pirmat Shermuhammedov

Bugun juma. Havo ochiq, osmon artilgan shisha singari tiniq, musaffo. Quyosh nayza boʻyi koʻtarilgan. Yigirma besh yoshlar chamasidagi oʻrta boʻyli, bugʻdoyrang, xushqomat Abu Nasr bugun-erta sahardanoq oʻz yordamchilari bilan qishloq chetidagi tepalik ustida usturlob oʻrnatish bilan mashgʻul.

Bir mahal uning yoniga qoramagʻiz, boʻz koʻylak, boʻz ishton kiygan oyoq yalang bola kelib oʻtirdi. Uning yuzi, koʻzi va chehrasida chuqur hayajon shundoqqina sezilib turardi.

– Yana keldingmi? – deydi Abu Nasr uni erkalagan ovozda.

- Keldim, – deydi bola hayajonini yashirmay.
- Menga yordamlashib yuborasanmi?
- Albatta! – Bola dadillanib unga tomon suriladi. –

Bu nima ustoz?

- Usturlob.
- Usturlob deysizmi?
- Men bu asbob bilan Quyosh va yulduzlar

harakatini kuzataman.

– Qanday qilib kuzatasiz? Kunduzi osmonda hech narsa ko‘rinmaydi-ku!

– Tunda kuzataman-da, – deydi Abu Nasr jilmayib.

– Men ham kuzatsam bo‘ladimi?

– Sen hali yoshlik qilasan. Katta bo‘lganingda hammasini bilib olasan.

– Hozir bilgim kelyapti, ustoz.

– Isming nima?

– Muhammad.

– Kimning o‘g‘lisan?

– Otamning ismi Ahmad.

– O‘qish, yozishni bilasanmi?

– Bilaman.

– Nimalarga qiziqasan?

– Har tunda osmon to‘la yulduzlarni kuzataman.

Biram yulduzlar bilan gaplashgim keladiki. Siz-chi?

Siz yulduzlarning tilini bilasizmi?

– Ha. Tushunaman.

– Menga ham o‘rgating.

– O‘rgataman.

- Aldamaysizmi?
- Aldamayman. Ammo bir shartim bor.
- Ayting.
- Men bilan shaharga ketasan.
- Xo‘p. Faqat ota-onam rozi bo‘larmikin?
- Otangga o‘zim tushuntiraman.

Shu kuni kechqurun Abu Nasr vaqt topib, qishloq chekkasidagi ko‘rimsiz bir hovliga kirib bordi...

1. Asar qahramonlari kimlar?
2. Usturlob haqida nima deya olasiz?
3. Ahmad nimaga qiziqar ekan?
4. Sizning qanday qiziqishlaringiz bor?

qoramag‘iz – qorachadan kelgan

Hikoyadan Abu Nasr va Muhammadning suhbatini o‘qing.

Qahramonlarning tashqi ko‘rinishi tasvirlangan gaplarni topib o‘qing.

Hikoya qahramonlariga ta’rif bering.

“*Nayza bo‘yi*” iborasini izohlang.

Hikoya mazmuniga mos reja tuzing.

Hikoyadagi voqealar rivojini davom ettiring.

Hikoyani rollarga bo‘lib o‘qing.